

2. Дубровина Л. А. Руководство по организации самооценки внутрбиблиотечных систем обеспечения качеством деятельности и услуг : метод. пособие. / Л. А. Дубровина, А. И. Кочетов. — М. : Либерия, 2004. — 120 с.
3. Жукова В. П. Теорія і практика проведення атестації робочих місць в бібліотеках / В. П. Жукова // Бібл. форум України. — 2008. — № 1. — С. 15–18.
4. Ільганаєва В. О. Бібліотека в сучасному інформаційному середовищі : основні стратегії розвитку / В. О. Ільганаєва // Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Х., 1999. — Вип. 1 : Бібліотекознавство. Документознавство. Інформатика. — С. 30–37.
5. Молодцова А. В. Организация комфортной библиотечной среды для читателя и библиотекаря / А. В. Молодцова // Библиотекарь для внедрения в практику работы / ПОУБ им. А. М. Горького. — Пермь, 1999. — Вип. 25. — С. 4–15.
6. Новікова Г. М. Паспорт для екологічного моніторингу книгосховищ / Г. М. Новікова // Бібл. вісн. — 2001. — № 2. — С. 27–33.
7. Петрова Л. Г. Засади формування економічних відносин у діяльності бібліотеки / Л. Г. Петрова // Бібл. вісн. — 2002. — № 4. — С. 19–30.
8. Петрусенко Т. В. «Полевой травматизм на рабочем месте». Оптимизация деятельности персонала в электронном пространстве современной библиотеки / Т. В. Петрусенко // Библ. дѣло. — 2005. — № 7. — С. 6–9.
9. Синдром библиотечного недоумания : А виноваты бактерии и грибки // Библ. дѣло. — 2007. — № 12. — С. 41.
10. Терёшин В. И. О библиотечной гигиене и экологии : К постановке вопроса / В. И. Терёшин // Библ. дѣло. — 2005. — № 7. — С. 13.

Надійшла до редколегії 09.09.2011 р.

УДК 002.53/.55:004.032.6

Н. Е. КУНАНЕЦЬ

«БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ»: КОНСОЛІДОВАНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ

Проаналізована специфіка роботи над створенням бібліографічного покажчика з історії бібліотечної справи Галичини, здійснення інформаційного пошуку, формування консолідованого інформаційного ресурсу.

Ключові слова: історія бібліотечної справи, Галичина, бібліографічний покажчик, історичне бібліотекознавство.

Проаналізована специфіка роботи над созданием библиографического указателя по истории библиотечного дела Галичины, создания информационного поиска, формирования консолидированного информационного ресурса.

Ключевые слова: история библиотечного дела, Галичина, библиографический указатель, историческое библиотековедение.

The author analyzes the specifics of creating bibliographic index of the history of libraries in Galicia, the implementation of information retrieval, consolidated information resource.

Key words: *History of libraries in Galicia, bibliography, historical library.*

Реконструкція особливостей історичного розвитку регіональних бібліотечних систем, аналіз їх досягнень у різні історичні періоди сприятимуть ефективному становленню бібліотек як соціальних інститутів інформаційного суспільства сьогодення. У західному регіоні України актуалізувалося питання створення сучасного інформаційного джерела з історії бібліотекознавства та бібліотечної справи, інформаційного ресурсу, що дозволив би дослідити розвиток бібліотечної справи в Галичині, розкрити внесок окремих осіб у становлення українського бібліотекознавства, книгознавства, бібліографознавства.

Слід відзначити, що в дослідженні історії бібліотечної справи Галичини яскраво виявляються тенденції до подання окремих публікацій, які переважно обмежуються описовістю діяльності окремих книгозбірень або певних напрямів їх діяльності, залишаючи багато прогалин у висвітленні важливих досягнень розвитку прогресивних і демократичних традицій історії бібліотек, майже не досліджені окремі періоди їх діяльності.

Вимогою сьогодення є використання новітніх інформаційних технологій консолідації інформації, яке сприятиме створенню високоякісних інформаційних продуктів у бібліотеках. Таким інформаційним продуктом має стати бібліографічний показник «Історія бібліотечної справи на західноукраїнських землях».

Мета — висвітлити особливості методики створення бібліографічного показника з історії бібліотечної справи Галичини, на основі застосування новітніх технологій консолідації інформації.

Теоретичні засади досліджень з історичного бібліотекознавства подавалися в працях багатьох дослідників, зокрема І. Москвіна [9], О. Онищенко [10] і А. Дубровіна [3]. Існують праці, які відображають діяльність окремих бібліотек Галичини, типів чи мережі книгозбірень певних спілок. Це дослідження О. Колосовської [5, 6], П. Рогової [11] та Н. Кунанець [7, 8]. Проте все ж слід констатувати, що відсутні наукові праці, які консолідують інформацію про історію розвитку бібліотечної справи Галичини.

Створення ґрунтового бібліографічного показника — це тривалий процес, доволі ресурсоемний, котрий базується на досягненнях інформаційно-комунікаційних наук, що, на думку А. Дубровіної [4], поєднують на метарівні не лише бібліотекознавство, книгознавство, бібліографознавство та інформатику, але й джерелознавство, археографію, музеєзнавство та інші дисципліни, пов'язані з описом джерел. Основне завдання нашого інформаційного продукту — уведення до наукового обігу та доведення до широкого загалу відомостей про досягнення бібліотечної галузі Галичини. Важливим завданням є встановлення особового складу бібліотекарів та вчених, котрі працювали на ниві бібліотечної справи, а також оцінка внеску бібліотечних діячів у становлення та розвиток національного бібліотекознавства, організація бібліотечно-інформаційних ресурсів.

У процесі підготовки бібліографічного покажчика укладачі намагалися охопити науковий доробок за визначеною темою за весь період заснування та побутування бібліотечних установ Галичини. Покажчик «Історія бібліотечної справи на західноукраїнських землях» — цінний консолідований ресурс в історії розвитку бібліотечного середовища Галичини, становлення наукових засад бібліотекознавства.

Таку роботу розпочали співробітники відділу бібліотекознавства Львівської національної наукової бібліотеки ім. В. Стефаника, на допомогу яким створено творчу наукову групу, до складу якої ввійшли співробітники різних відділів, зокрема обслуговування читачів та наукової бібліографії. Коли було започатковано дослідження з історії бібліотек та розвитку бібліотечної справи в Галичині, відразу ж постало питання про необхідність створення бібліографічного покажчика зазначеної тематики. Відгоді ці дослідження стали системними.

Формування змістовного контексту покажчика відбувалося з різних інформаційних джерел і тривало понад 10 років. Це були роки суцільного перегляду творчим науковим колективом численних періодичних видань, що виходили друком на теренах Галичини до 1939 р., а також сучасних публікацій, які висвітлювали окремі питання історії бібліотечної справи на західноукраїнських землях. Більшість відомостей про розвиток бібліотек краю подавалися на сторінках часописів у невеличких інформаційних повідомленнях.

Формування інформаційного контенту бібліографічного покажчика відбувалося класично для такого виду інформаційного продукту і здійснювалося в декілька етапів, що передбачають пошук і аналітико-синтетичне опрацювання великого масиву первинних даних.

Перший — «Підготовчий» — етап полягав у:

- виборі та попередньому вивченні теми, визначенні хронологічних рамок та географічних меж дослідження;
- складанні плану-проспекту бібліографічного покажчика;
- виробленні методологічних засад дослідження.

Другий — «Аналітичний» — етап передбачав розробку певних алгоритмів щодо:

- пошуку інформації із задекларованої теми;
- інформаційного аналізу документів;
- визначення основних способів розкриття змісту документів;
- розроблення алгоритмів формування пізнавальних образів документів.

Третій — «Синтетичний» — етап полягав у структуруванні та класифікаційному поділі даних, отриманих на попередніх етапах:

- бібліографічному відборі літератури,
- аналітико-синтетичному опрацюванні первинних документів,
- складанні пізнавальних образів документів;
- формулюванні загальних вимог до класифікаційної схеми пізнавальних образів документів;
- класифікаційному поділі пізнавальних образів документів.

Четвертий — «Заключний» — етап роботи над показником надзвичайно відповідальний і забезпечує:

- формування бази даних показника;
- укладання довідкового апарату бібліографічного показника;
- редагування бібліографічних записів, що подають пізнавальні образи документів;
- формування мультимедійного контенту електронного видання показника.

Перший етап дослідження відбувався в період становлення тематики історичного бібліотекознавства України. Вивчалися теоретичні публікації, які стосувалися історичного бібліотекознавства, шляхів його розвитку. Таким чином удалося віднайти вільну інформаційну нішу — відсутність консолідованого ресурсу з історії бібліотечної справи Галичини. Консолідація інформації про бібліотеки, що діяли на теренах Галичини, в контексті історії бібліотечної справи України, оприлюднення, введення до культурного й наукового обігу, нині є актуальним завданням українського історичного бібліотекознавства.

Зосереджувалися на виробленні методичних засад, які застосовуються в історичних бібліотекознавчих дослідженнях. Методика дослідження базувалася на загальнонаукових методах, зокрема системному, історичному, проблемно-хронологічному. Застосовувалися методологічні засади, притаманні суміжним галузям знання, які ґрунтуються на принципах історизму та наукової об'єктивності [1], актуалізму й еволюції, зокрема історико-порівняльний, хронологічний, конкретно-історичний, історико-книгознавчий. Поряд з цим використовували методи видового й інформаційного аналізу документів; бібліографічної реконструкції та книгознавчого аналізу фондів бібліотек, класифікаційного аналізу об'єктів і суб'єктів бібліотечної діяльності, реконструкції історії книжкових фондів та бібліотечних зібрань [4]. У процесі формування інформаційного продукту застосовували аналітико-синтетичний інформаційний, джерелознавчий та контент-аналіз первинних документів тощо [13]. Причому контент-аналіз публікацій у засобах масової інформації базувався на парадигматичному підході, який полягав у вивченні певних складових текстів, які розкривають розвиток суб'єктів дослідження, причини виникнення, основні проблеми в діяльності, шляхи вирішення.

Методика дослідження вдосконалювалася впродовж усього періоду роботи над бібліографічним показником, що уможливило простежити генезис проблем бібліотечної діяльності Галичини та здійснити типологічний розподіл бібліотек. Поряд з цим застосування методу моделювання забезпечило створення інформаційно-бібліографічної моделі розвитку бібліотечного процесу в Галичині.

Застосування історико-культурологічного та історіософського підходів дозволило взяти до уваги соціокультурний контекст бібліотечної історії краю, особливості традицій, системи цінностей, виявити особливості діяльності суб'єктів. Під час вибору методичних засад дослідження послуговувалися думкою, висловленою В. П. Перетц, який вивчав давньоруську тексто-

логію й бібліографію. «Методологія тієї чи іншої науки, — підкреслював В. Перетц, — має на меті не тільки обґрунтувати своє спеціальне завдання і піднести до основних принципів саму можливість будь-якого знання, а, найголовніше, дослідити питання щодо принципів тих чи інших шляхів дослідження, щодо принципів достовірності джерел та можливих умов їх наукової розробки» [12].

Упродовж другого етапу дослідження відбувався пошук неструктурованої документної інформації: інформації в документах, самих документів, виокремлення метаданих у документах, тексту, зображень, відео та звуку в локальних реляційних базах даних, у гіпертекстових базах даних, таких як Інтернет та локальних Інтранет.

На цьому етапі склали перелік слів, які найповніше відображали досліджувану проблему, перелік містив 15 словосполучень. Тезаурус складено декількома мовами, для пошуку серед вітчизняних та іноземних джерел інформації. Робота над тезаурусом здійснювалася впродовж усього періоду дослідження, і в разі виявлення нових термінів їх вводили в тезаурус. Найприйнятнішою виявилась структура тезауруса у формі семантичних зрізів. У цьому разі для кожного основного терміна окремо вибудовувалася таблиця для супутніх та шумових слів. Тобто дослідник отримував тезаурус, який розширювали і модифікували в процесі пошуку.

На цьому етапі використовували такі методи інформаційного пошуку, адаптовані до особливостей створення інформаційного контенту бібліографічного показника:

1. Використання векторно-просторового подання (vector space model), якщо пошуковий запит та документи подавали просторовими векторами. Відбирали масив документів, просторові вектори яких подібні до просторового вектора пошукового запиту, апіорі вважаючи, що зміст документа передається семантичним навантаженням наявних у його тексті слів.

2. Визначення ймовірності наявності пошукового терміна в документі (probabilistic retrieval), вважаючи, що його наявність у документі визначає ймовірність відповідності його інформаційному запиту. Це викликало необхідність попереднього визначення ймовірностей використання окреслених термінів у відповідних запитові документах. Як доповнення до ймовірнісного пошуку застосовувалися алгоритми прийняття рішень для визначення ймовірності відповідності документа пошуковому запиту, що сприяло отриманню додаткових доказів збігу документа з пошуковим запитом.

3. Побудова мовної моделі для кожного масиву подібних документів (language models) для передбачення ключового слова в тексті. У цьому разі використовувалися статистичні мовні моделі для передбачення застосування необхідного пошукового терміна в масиві документів. Для кожного документного зібрання вибудовувалися свої ймовірнісні мовні моделі.

4. Побудова мережі припущень (inference network) щодо відповідності масиву документів пошуковому запиту.

5. Булеве індексування для надання кожному пошуковому термінові свого значення, для побудови впорядкованих списків документів (Boolean indexing), що визначало ступінь відповідності між масивом документів та

пошуковими запитамі. На значення термінів зважали під час формування списку документів, відповідних інформаційному запиту.

6. Метод прихованого семантичного індексування (latent semantic indexing) для подання можливості появи термінів у документі матрицею «термін-документ» та відсіювання «шуму», що сприяло ефективному пошуку в багатовимірному просторі семантично спільних документів.

7. Побудова нейромереж (neural networks) за допомогою вузлів для «активізації» пошукових запитів. Потужність кожного зв'язку нейронної мережі передавалася документу і використовувалася для обчислення коефіцієнта відповідності документа пошуковому запиту.

8. Використання генетичних алгоритмів (genetic algorithms) у разі «еволюційної» видозміни початкового пошукового запиту для застосування його з рівноправними термінами або з термінами, що мають різне значення.

9. Метод нечітких множин (fuzzy set retrieval) застосовувався в разі необхідності встановлення відповідності документа деякої нечіткої множини, сам документ перетворювався в нечітку множину. Кожному документу за результатами проведеного Булевого пошуку додавалася інформація, отримана з операцій об'єднання, перетину, комплементарності нечітких множин для засвідчення ступеня відповідності кожного документа пошуковому запиту.

Застосування цих методів слугувало визначенню кола джерел, які використовувалися, та деякій формалізації пошуку публікацій за темою дослідження.

У процесі роботи над покажчиком використовувалися алгоритми як одночасного інформаційного пошуку (parallel information retrieval), так і розподіленого інформаційного пошуку (distributed information retrieval), коло ж джерел пошуку постійно розширювалося.

У процесі роботи над згаданим покажчиком висувалися певні вимоги до згортання інформації згідно з ознаками документів, а також використовувалися різні види аналітико-синтетичної обробки інформації. Безумовно, серед них можна назвати такі звичні як складання бібліографічних описів, індексування, анотування, реферування. Технологічно процес аналітико-синтетичної обробки документів складався з кількох стадій:

- первинна обробка документів, які зберігаються у фондах бібліотек та архівах Львова;
- підготовка розширеного пошукового образу документа;
- складання інформаційних анотацій;
- систематизація документів;
- формування інформаційного продукту.

Спочатку опис здійснювався на основі ДСТУ 7.1-84 «Бібліографічний опис документа. Загальні вимоги і правила складання», а згодом довелося здійснювати перевірку «проблемних» записів методом автопсії і таким чином формування цілісного ресурсу базується на методиці опису ДСТУ 7.1: 2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги і правила складання». Далі розглядалося питання подання даних в інформаційному ресурсі, формування пошукового образу документа. Пошукові

образи документа склалися на основі MARC-формату подання бібліографічних записів, де елементи запису розподілені за «полями» і кожному надані ідентифікатори (розпізнавальні позначки), відповідно до яких комп'ютер розпізнає, записує і зберігає інформацію.

Розроблено достатньо раціональний, на нашу думку, метод організації технологічного процесу підготовки інформаційного продукту, який забезпечував:

- уніфікацію подання бібліографічних даних;
- централізоване відображення відомостей у БД;
- постійне вдосконалення структури БД, усунення помилок, які було допущено під час формування пошукового образу документа.

Слід зазначити, що аналітико-синтетична обробка документів не обмежувалася здійсненням аналізу і синтезу. Їй притаманне також використання методу абстрагування, який допомагав виділити основні ознаки документа, відкинути другорядні. Метод узагальнення забезпечував згортання інформації, яку містить первинний документ, передбачав застосування способів перетворення великих обсягів інформації в компактнішу, але інформаційно ємну форму. Саме це відбувалося на третьому етапі дослідження.

На цьому ж етапі дослідження здійснювалася систематизація відібраних матеріалів, розроблялася схема бібліографічного покажчика, яка характеризується логічною послідовністю та підпорядкованістю понять. Систематизація пошукових образів документів здійснювалася на основі поданої нижче схеми, яка була не лише ядром лінгвістичного забезпечення БД, а й основою для розподілу документів за розділами.

Класифікаційний ряд структури покажчика містить розділи, що складаються з багатьох рубрик. Інформаційні зв'язки між ними забезпечуються ієрархічною підпорядкованістю і специфікою розділів. Структура покажчика дозволяє вводити до нього нові рубрики або вилучати ті, що не використовуються, без порушення порядку класифікації. Нині робочу класифікаційну схему покажчика можна подати:

Таблиця 1

Класифікаційна схема покажчика

1. Загальний розділ
2. Бібліотечна освіта в Галичині
3. Найдавніші бібліотеки
 - 3.1. Бібліотека Ставропігійського братства
 - 3.2. Монастирські та парохіяльні бібліотеки
 - 3.3. Бібліотеки монастирів оо. Василян
 - 3.4. Бібліотеки інших монастирів
 - 3.5. Бібліотеки церков, храмів, катедр, капітул, митрополій
 - 3.6. Бібліотека «katedralna»
4. Бібліотеки Вищих навчальних закладів
 - 4.1. Бібліотека Університету
 - 4.2. Бібліотека Львівської політехніки
 - 4.3. Бібліотека Аграрної академії

- 4.5. Бібліотека Ветеринарної академії
- 4.6. Бібліотеки теологічних навчальних закладів
- 4.7. Бібліотека Греко-католицької духовної семінарії у Львові
- 4.8. Бібліотека Української Католицької Богословської Академії у Львові
- 4.9. Бібліотека колегіуму єзуїтів
- 4.10. Бібліотеки інших теологічних навчальних закладів
5. Бібліотеки середніх спеціальних навчальних закладів
6. Шкільні, молодіжні та дитячі бібліотеки
7. Бібліотеки наукових товариств
 - 7.1. Бібліотека Наукового товариства ім. Шевченка
 - 7.2. Бібліотека Богословського Наукового Товариства
 - 7.3. Бібліотека Національного закладу Оссолинських
 - 7.4. Бібліотека Товариства вивчення історії оборони Львова та південно-східних воєводств
 - 7.5. Бібліотека товариства природознавців ім.Коперніка
 - 7.6. Бібліотеки товариств історичного спрямування
 - 7.7. Академічна читальня
 - 7.8. Наукова читальня
 - 7.9. Бібліотеки Товариств книголюбів та бібліотекарів
 - 7.10. Бібліотеки правничих товариств
 - 7.11. Бібліотека Союзу українських адвокатів
 - 7.12. Бібліотека спілки польських адвокатів
 - 7.13. Бібліотека Українського лікарського товариства
 - 7.14. Бібліотека Товариства Галицьких лікарів
 - 7.15. Бібліотека Українського технічного товариства
 - 7.16. Бібліотека Філософського товариства
 - 7.17. Бібліотека Філологічного товариства
 - 7.18. Бібліотека Економічного товариства
 - 7.19. Бібліотеки Музичних товариств
 - 7.19.1.Бібліотека музичного товариства «Боян»
 - 7.19.2.Бібліотека музичного товариства ім. М. Лисенка у Львові
8. Педагогічні бібліотеки
 - 8.1. Бібліотека Товариства «Учительська громада»
 - 8.2. Бібліотеки товариства Взаємна Поміч Українського Вчителства
 - 8.3. Бібліотеки товариства «Рідна школа».
 - 8.4. Бібліотека Інституту Руского Товариства педагогічного під покровом св. о. Миколая
 - 8.5. Бібліотека Товариства «Народна школа»
9. Студентські бібліотеки
 - 9.1. Бібліотека Марійське Товариство Молоді
- 10.Бібліотеки громадських організацій XIX–XX ст.
 - 10.1. Бібліотеки товариства «Просвіта»
 - 10.1.1.Читальні філій та сільських громад
 - 10.1.2.Головна бібліотека товариства «Просвіта»
 - 10.1.3.Мандрівні бібліотеки товариства «Просвіта».

- 10.2. Бібліотеки товариства «Скала»
- 10.3. Бібліотеки товариства Качковського
- 10.4. Бібліотека Товариства «Відродження»
- 10.5. Бібліотека Інституту «Народний дім»
- 10.6. Бібліотека товариства польських мануфактурників та промисловців «Gwiazda»
- 10.7. Бібліотека Вірменської громади
- 10.8. Бібліотека Гігієнічного товариства
- 10.9. Бібліотека Товариства «Взаємна поміч львівських друкарів»
- 10.10. Бібліотека Господарського товариства
- 10.11. Бібліотека Русского Культурно-Просветительного общества им. А.В. Духновича
- 10.12. Бібліотеки єврейських товариств
- 10.13. Католицька читальня
- 10.14. Бібліотеки товариства «Czytelnia»
- 10.15. Бібліотеки товариства «Колка роляниці»
- 10.16. Лугові бібліотеки
- 10.17. Бібліотеки «Пласту»
- 10.18. Бібліотека Протиалкогольного товариства
- 10.19. Бібліотеки товариства «Робітнична громада»
- 10.20. Бібліотеки товариства «Руська бесіда»
- 10.21. Бібліотеки товариства «Сила»
- 10.22. Бібліотеки товариства «Січ»
- 10.23. Бібліотеки товариства «Сільський господар»
- 10.24. Бібліотеки союзу Українок
11. Бібліотеки установ
 - 11.1. Бібліотеки музеїв
 - 11.2. Бібліотека Національного музею
 - 11.3. Бібліотека Природознавчого музею Дідушицьких
 - 11.4. Бібліотека Ставропігійського інституту
 - 11.5. Бібліотека «Студіону»
 - 11.6. Бібліотеки архівів
 - 11.7. Військові бібліотеки
 - 11.8. Міська публічна бібліотека
 - 11.9. Бібліотека Інституту Ромера
 - 11.10. Бібліотека фундації Баворовських
 - 11.11. Випозичальні при книгарнях
 - 11.12. Випозичальня «Ізмарагд»
 - 11.13. Таборіві бібліотеки
 - 11.14. Бібліотеки інших установ
12. Приватні бібліотеки

Для структурування записів використовувався умовний індекс рубрики покажчика, який поступово поглиблювався і вдосконалювався.

Особливості четвертого етапу дослідження передбачається розкрити в наступних публікаціях.

Незважаючи на достатньо тривалий становчий період, творчому колективу вдалося сформувати надзвичайно інформативний та актуальний консолідований інформаційний продукт із поєднанням традиційних і новітніх інформаційних технологій. Використовування різнопланових алгоритмів інформаційного пошуку сприяло чіткому відбору джерел для здійснення пошуку та його формалізації. Застосування технологій аналітико-синтетичного опрацювання першоджерел забезпечило створення достатньо досконалих пошукових образів усього масиву документів, відібраних за темою дослідження. Розроблена та використана схема класифікації дозволила подати всі пошукові образи документів у чіткій ієрархічній системі.

Використання інформаційних технологій консолідованої інформації в процесі створення цього інформаційного продукту уможливило здійснювати високоякісний пошук, селекцію, вибірку, порівняння; збереження й опрацювання великого обсягу інформації завдяки наявності багатьох аналітичних процедур.

Поєднання технологій консолідації інформації та використання прогресивних методів інформаційного пошуку дозволили створити інформативний ресурс, який сприятиме комплексному дослідженню історії бібліотечної справи західного регіону України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамов К. *Методологические проблемы истории библиотечного дела : лекция по курсу «История библиотечного дела в СССР» для студентов библиотечных факультетов* / К. Абрамов, М-во культуры РСФСР, МГИК. — М., 1975. — 175 с.
2. Дубровіна Л. А. *Бібліотечна справа в Україні наприкінці XIX — у 10-х роках XX ст.: стан і основні напрями дослідження* / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко // *Бібл. вісн.* — 2005. — № 2. — С. 3–13.
3. Дубровіна Л. *Історико-культурні фонди бібліотек як об'єкт міждисциплінарних досліджень: роль бібліотек в розвитку общества* / Л. Дубровіна, М. Слободяник // *Международ. науч. конф. : тез. докл. и сообщ.* — К., 1989. — Вып. 1. — С. 33–35.
4. Дубровіна Л. *Методологічні засади історичних досліджень в бібліотекознавстві та документознавстві: базові принципи і поняття* / Л. Дубровіна // *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія.* — 2005. — № 1. — С. 22–29.
5. Колосовська О. *Бібліотека Народного Дому: з історії формування фондів* / О. Колосовська // *Записки Львівської наук. б-ки ім. В. Стефаніка : зб. наук. пр.* / НАН України, Львівська наук. б-ка ім. В. Стефаніка. — Вып. 9/10. — Львів, 2002. — С. 114–134.
6. Kolosowska O. *Biblioteka «Narodnego Domu» we Lwowie: tworzenie zespołow i organizacja działalności* / Kolosowska O. // *Krakow-Lwow. Ksiazki, czasopisma, biblioteki XIX i XX wieku* / Pod. red. J. Jarowieckiego. — T. VI. Cz. 1. — Krakow: Wyd-wo Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2003. — S. 180–189.
7. Кунанець Н. *Науково-педагогічні бібліотеки Львова наприкінці XIX — на початку XX ст. (За матеріалами періодичних видань)* / Наталія Кунанець // *Українська періодика: історія і сучасність: доп. та повідомл.*

- десятої всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 31 жовт. — 1 листоп. 2008 р. / НАН України. АНБ ім. В. Стефаника. Відділення «НАЦ періодики»; за ред. М. М. Романюка. — Львів, 2008. — С. 290-294.
8. Кунанець Н. Е. Наукові бібліотеки Львова (1784–1939) Особливості становлення і розвитку, формування фондів та колекцій : моногр. / Н. Е. Кунанець. — Львів, 2010. — 230 с.
 9. Москвина И. Переосмысление памятников истории и культуры как рационализация исторического опыта / И. Москвина // Рационализм и культура на пороге третьего тысячелетия : Материалы трет. рос. филос. конгресса (16–20 сент. 2002 г.): в 3 т. — Т. 2. — Ростов-на-Дону, 2002. — С. 134–142.
 10. Онищенко О. Наукове освоєння тисячолітньої літописної та книжної спадщини (в НАН України та НБУВ) / О. Онищенко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. — К., 2000. — Вип. 3. — С. 6–13.
 11. Рогова П. Педагогічні бібліотеки України (II пол. XIX ст. — 20-ті рр. XX ст.) : автореферат дис. канд. іст. наук за спец. 07.00.08 / Рогова Павла Іванівна; НБУВ. — К., 2004. — 20 с.
 12. Перетц В. Н. Отчет об экскурсии семинария русской филологии в С.-Петербурге 13–28 февраля 1911 года / В. Н. Перетц — Киев, 1912. — С. 7.
 13. Теория и методика историографических и источниковедческих исследований. — Днепропетровск, 1989. — 135 с.

Надійшла до редколегії 24.10.2011 р.

УДК 356.13:027.7

О. В. ЛЕСЮК

БІБЛІОТЕКИ МИТНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ЯК ЦЕНТРИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИТНОЇ СПРАВИ

Проаналізовано напрями діяльності бібліотек митних закладів освіти України та близького зарубіжжя як провідних центрів інформаційно-комунікаційного забезпечення митної справи.

Ключові слова: митна справа, інформаційно-комунікаційне забезпечення, бібліотеки митних закладів освіти.

Проанализированы направления деятельности библиотек таможенных учреждений образования Украины и ближнего зарубежья как ведущих центров информационно-коммуникационного обеспечения таможенного дела.

Ключевые слова: таможенное дело, информационно-коммуникационное обеспечение, библиотеки таможенных учреждений образования.

Directions of activity of libraries of customs establishments of education of Ukraine and near abroad as conducting centers of information-communication maintenance of a customs affair are analyzed.